

Sakspapir

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Gjermund Hagesæter	FE-024, TI-&13	19/166

Saksnr	Utval	Type	Dato
106/19	Formannskapet	PS	15.10.2019

Høyring om fritt skuleval til vidaregåande skule

Vedlegg:

Høring om fritt skulevalg til vidaregåande skole

Saksutgreiing:

Bakgrunn

Utdanningsdirektoratet har sendt på høyring framlegg om å stramme inn på Fylkeskommunane sin rett til å organisere inntak til vidaregåande skular.

Det er i høyringsskrivet fremja følgjande to alternative framlegg:

Alternativ 1: Fylkeskommunane skal innføra fritt skuleval i heile fylket eller fritt skuleval innanfor fastsatte inntaksområder i fylket.

Alternativ 2: Fylkeskommuneane skal innføra fritt skuleval i fylket, og kan berre fastsetje inntaksområder dersom det kan grunngjevast med store avstander eller trafikale forhold.

I dag er det opp til fylkeskommunane sjølv å avgjera om inntak til vidaregåande opplæring skal gjennomførast ved fritt skuleval i heile fylket, innanfor fastsatte inntaksområder eller inntak etter nærskuleprinsippet. Ved fritt skuleval kan alle elevane søkje seg til dei vidaregåande skulane dei sjølv ønskjer å gå på uavhengig av kvar dei bur eller kvar skulene ligg. Det er karakterane til elevane som avgjer kva skule dei blir tatt opp på. For elever som er busett i fylkeskommunar som ikkje har fritt skuleval, er bustad avgjerande for kva vidaregåande skuler dei kan søkje seg til. I dag er det ni fylke som praktiserar fritt skulevalg i heile fylket, fem som har fritt skuleval innanfor fastsatte inntaksområder, og fire som har inntak etter et nærskuleprinsipp. Både Hordaland og Sogn- og Fjordane Fylkeskommunar har innført fritt skuleval. Framlegget til endring her vil derfor på kort sikt ikkje ha noko å sei men betyr at Vestland Fylkeskommune for framtida vil få redusert mogelegheit til å reveresere ordninga med fritt skuleval.

Dei som er for fritt skuleval viser til at forskning syner at fritt skuleval gir ein *positiveffektivitetsgevinst*, både i form av elevprestasjonar og i form av betre produktivitet ved skulane. Denne effekten syner seg å vere sterkest for skuler i sentrale områder.

Dei som er mot fritt skuleval viser til at fritt skuleval ikkje er fritt for alle men berre for dei med gode karakterar og at dette vil føra til elevsortering og A- og B-skoler. I tillegg vert det vist til at fritt skuleval kan medføre at skular misser elevgrunnlag og inntekter slik at dei må stengje og at distriksskular er meir utsatt her enn sentrale skular.

Vurdering

Framlegga frå Utdanningsdirektoratet betyr at fylkeskommunane ikkje lenger fritt kan fastsetja reglane for fritt skuleval i eige fylke. Fritt skuleval kan ramme distriksskular hardare enn sentrale skular fordi ungdom i mange tilfelle ønskjer seg til store og sentrale skular framfor små distriksskular. Dersom distriksskular misser elevar til større skular vil dette også medføre tap av inntekter. I verste

Fedje kommune

fall kan eit slikt tap av elevar og inntekter gå ut over kvalitet og i verste fall heile grunnlaget for skulen. For Fedje kommune er Austrheim vgs ein viktig skule som gjer at elevar frå Fedje kan bu heime utan at dei får alt for lang reiseveg. Det at fritt skuleval no vert føreslått som ein sentral regel gjer at Vestland Fylkeskommune har mindre handlingsrom til å justere inntaksreglane dersom utviklinga for eksempel skulle true Austrheim vgs sin eksistens. På bakgrunn av dette kan det hevdast at desse framlegga ikkje er positivt for Fedje kommune og heller ikkje for store delar av elevane til vgs som er busett i Fedje kommune.

Folkehelse: Ikkje relevant

Miljø: Ikkje relevant.

Økonomi: Ikkje relevant.

Konklusjon

Etter rådmannen si vurdering er dette ei sak som er meir politisk enn fagleg. På bakgrunn av det legg rådmannen fram tre alternative framlegg.

Forslag til vedtak:

Framlegg A

Fedje kommune meiner det er mest hensiktsmessig at Fylkeskommunane framleis skal ha ansvaret for å fastsetja reglane for fritt skuleval eller ikkje i eige fylke. Fedje kommune ønskjer derfor å behalde reglane for organisering av inntak til vidaregåande skular slik dei er i dag.

Framlegg B

Fylkeskommunane skal innføre fritt skuleval i hele fylket eller fritt skuleval innanfor fastsatte inntaksområder i fylket.

Framlegg C

Fylkeskommunane skal innføre fritt skuleval i fylket, og kan berre fastsettja inntaksområder dersom det kan grunngjevast i store avstander eller trafikale forhold.

Formannskapet - 106/19

F - behandling:

F - vedtak:

Fedje kommune meiner det er mest hensiktsmessig at fylkeskommunane framleis skal ha ansvaret for å fastsetja reglane for fritt skuleval eller ikkje i eige fylke. Fedje kommune ønskjer derfor å behalde reglane for organisering av inntak til vidaregåande skular slik dei er i dag.

Samrøystes vedteke.

Fedje kommune